

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΔΕΙΚΤΗ
POL01. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

Ονομασία δείκτη	Πληθυσμός Αστικών Κέντρων
Κωδικός	POL01
Ορισμός	Ο δείκτης προσδιορίζει την ταξινόμηση κατά πληθυσμιακό μέγεθος των αστικών κέντρων που αποτελούν πρωτεύουσες των περιφερειακών ενοτήτων (NUTS3) στη διασυνοριακή ζώνη επιδράσεων V
Τυπική Μορφή	Πλήθος αστικών κέντρων σε ιεραρχημένη κατάσταση και μεταβολή πληθυσμού
Μονάδες Μέτρησης	Δείκτης κατάταξης βάσει του πληθυσμού (αριθμός)
Χωρική Αναφορά	Ζώνη επιδράσεων V, Ζώνη Συνοριακών Περιοχών, Ζώνη Διαδρόμων
Συχνότητα Μέτρησης	Μεσοπρόθεσμα: 5 έτη Μακροπρόθεσμα: 10 έτη
Σκοπιμότητα	Βάσει της μεθοδολογίας υπολογισμού της πολυκεντρικότητας, ο δείκτης αποτελεί συνιστώσα για την κατανόηση του μεγέθους και της ιεράρχησης του αστικού συστήματος της περιοχής μελέτης
Στόχοι πολιτικής	Πολυκεντρικότητα
Προδιαγραφές	Παρατηρητήριο ΕΟ - Δείκτης SET11 Άλλες ευρωπαϊκές ερευνητικές εργασίες: SIMCODE:IGT, ESTIA-SPOSE
Δεδομένα	Πληθυσμός αστικών κέντρων
Πηγές	Στατιστικές υπηρεσίες χωρών διασυνοριακής ζώνης
Προβλήματα	Πληθυσμός ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και τον τρόπο μέτρησης από τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες (μόνιμος πληθυσμός από την απογραφή, πληθυσμός την 1 ^η Ιανουαρίου, πληθυσμός βάσει δήλωσης διεύθυνσης κατοικίας κλπ). Στην περίπτωση των μητροπολιτικών περιοχών, ο πληθυσμός διαμορφώνεται ανάλογα με το στατιστικό ορισμό ανά χώρα ο οποίος δεν είναι ενιαίος για όλη την περιοχή. Η ΠΓΔΜ δεν έχει διενεργήσει απογραφή πληθυσμού - κατοικιών από το 2002.
Σχόλια	Η διαχρονική παρακολούθηση της μεταβολής του πληθυσμού των αστικών κέντρων αλλά και της λειτουργικής του ιεράρχησης αποφέρει τη δυνατότητα περιοδικού υπολογισμού παραμέτρων που εισέρχονται στη συνολική εκτίμηση της πολυκεντρικότητας της διασυνοριακής ζώνης

Υπολογισμός δείκτη

Πίνακας 1.
Δίκτυο οικισμών και πληθυσμιακή κατάταξη* στη ζώνη επιδράσεων V

Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
<i>Αλβανία - το σύνολο της χώρας</i>					
Peshkopa	14.022	106	13.251	107	-5,5
Durres	98.821	25	113.249	22	14,6
Kukesi	17.148	100	16.719	102	-2,5
Lezha	14.414	105	15.510	104	7,6
Shkoder	83.234	33	77.075	35	-7,4
Elbasan	86.108	29	78.703	34	-8,6
Tirane	341.350	7	418.495	7	22,6
			763.634 ΜΠ		
Berat	43.989	70	36.496	81	-17,1
Fier	59.410	48	55.845	55	-0,6
Gjirokaster	20.598	97	19.836	98	-3,7
Korce	55.002	55	51.152	61	-7,0
Vlore	77.649	38	79.513	33	2,4
<i>Βουλγαρία - το σύνολο της χώρας</i>					
Vidin	57.395	50	48.071	65	-16,2
Montana	49.176	65	43.781	70	-11,0
Vratsa	68.975	42	60.692	48	-12,0
Pleven	121.880	20	106.954	23	-12,2
Lovetch	44.146	69	36.600	80	-17,1
Veliko Turnovo	66.897	46	68.783	42	2,8
Gabrovo	67.065	45	58.950	50	-12,1
Rousse	161.453	15	149.642	15	-7,3
Razgrad	38.948	82	33.880	85	-13,0
Sillistra	41.952	76	35.607	82	-15,1
Varna	312.889	10	334.870	10	7,0
Dobric	100.000	24	91.030	26	-9,0
Sumen	89.214	27	80.885	30	-9,3
Turgovishte	40.659	79	37.611	79	-7,5
Burgas	192.390	12	200.271	12	4,1
Sliven	100.366	23	91.620	25	-8,7
Jambol	82.649	34	74.132	37	-10,3
Stara Zagora	143.420	17	138.272	21	-3,6
Sofija	1.091.772	4	1.202.761	4	10,2
	1.170.842 ΜΠ		1.291.591 ΜΠ		10,3
Blagoevgrad	71.144	40	70.881	40	-0,4
Pernik	85.991	30	80.191	32	-6,7
Kyustendil	49.919	63	44.532	67	-10,8
Plovdiv	338.224	8	338.153	9	0,0
Haskovo	80.303	36	76.397	36	-4,9
Pazardjik	78.855	37	71.979	39	-8,7
Smolian	33.091	86	30.642	88	-7,4
Kurdzhali	45.659	67	43.880	69	-3,9
<i>ΠΓΔΜ - το σύνολο της χώρας **</i>					
Veles	43.716	72	-	71	-

Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
Stip	43.652	73	-	72	-
Ohrid	42.033	75	-	74	-
Strumica	35.311	85	-	83	-
Bitola	80.550	35	-	31	-
Tetovo	72.915	39	-	38	-
Kumanovo	70.842	41	-	41	-
Skopje	467.257	6	-	8	-
	506.926 ΜΠ				
<i>Ελλάδα - το σύνολο της χώρας</i>					
Mytilini	28.950	90	27.871	90	-3,7
Chios	25.671	93	26.850	92	4,6
Samos	6.309	118	6.191	118	-1,9
Rodos	53.640	58	49.541	63	-7,6
Ermoupoli	11.938	109	11.407	111	-4,4
Rethymno	28.959	89	32.468	86	12,1
Iraklio	135.761	18	140.730	20	3,7
Agios Nikolaos	10.464	112	11.421	110	9,1
Alexandroupoli	49.724	64	57.812	52	16,3
Kerkyra	30.140	88	24.838	93	-17,6
Ioannina	67.384	44	65.574	44	-2,7
Igoumenitsa	9.262	113	9.145	114	-1,3
Arta	22.390	95	21.895	96	-2,2
Preveza	16.894	101	19.042	99	12,7
Lefkada	7.191	117	8.673	115	20,6
Argostoli	9.122	114	9.748	113	6,9
Zakynthos	11.082	111	9.772	112	-11,8
Xanthi	46.457	66	56.122	53	20,8
Drama	43.934	71	44.823	66	2,0
Komotini	44.421	68	50.990	62	14,8
Kavala	59.222	49	54.027	58	-8,8
Chania	55.838	52	53.910	59	-3,5
Serres	55.996	51	58.287	51	4,1
Kilkis	17.744	99	22.914	95	29,1
Sparti	15.673	102	16.239	103	3,6
Kalamata	53.659	57	54.100	57	0,8
Thessaloniki	385.406	5	315.196	5	-18,2
	1.013.292 ΜΠ		1.035.240 ΜΠ		2,2
Polygyros	5.090	119	6.121	119	20,3
Volos	85.001	31	86.046	29	1,2
Edessa	18.493	98	18.229	100	-1,4
Beroia	43.394	74	43.158	73	-0,5
Katerini	51.332	61	55.997	54	9,1
Florina	14.985	104	17.686	101	18,0
Kastoria	15.615	103	13.387	106	-14,3
Kozani	37.893	83	41.066	75	8,4
Grevena	11.788	110	13.137	108	11,4
Chalkida	55.264	53	59.125	49	7,0

Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
Livadia	20.694	96	21.379	97	3,3
Athina	789.166	2	664.046	2	-15,9
	3.891.041 ΜΠ		3.827.624 ΜΠ		-1,6
Korinthos	30.434	87	30176	89	-0,8
Nafplio	13.124	107	14203	105	8,2
Larisa	131.095	19	144651	18	10,3
Karditsa	35.750	84	38554	77	7,8
Lamia	50.551	62	52006	60	2,9
Trikala	54.605	56	61653	47	12,9
Karpenisi	7.228	115	7183	116	-0,6
Amfissa	7.212	116	6919	117	-4,1
Mesologgi	12.640	108	12785	109	1,1
Patra	168.530	14	167446	14	-0,6
Tripoli	28.928	91	30866	87	6,7
Pyrgos	24.245	94	24359	94	0,5
Rodos	53.640	59	49541	64	-7,6
<i>Ιταλία - Περιφέρεια της Puglia</i>					
Taranto	202.033	11	200.573	11	-0,7
Brindisi	89.081	28	88.662	28	-0,5
Lecce	83.303	32	89.368	27	7,3
Foggia	155.203	16	147.916	16	-4,7
Bari	316.532	9	316.483	6	0,0
			1.000.000 ΜΠ		
Andria	95.653	26	99.818	24	4,3
<i>Σερβία - νότιες περιφέρειες και Βελιγράδι</i>					
Beograd	1.119.523	3	1.166.763	3	4,2
	1.576.124 ΜΠ		1.659.440 ΜΠ		5,3
Bor	39.387	81	34.160	84	-13,3
Pozarevac	41.736	77	44.183	68	5,9
Zajecar	39.491	80	38.165	78	-3,4
Leskovac	68.826	43	65.289	45	-5,1
Nis	175.631	13	183.164	13	4,3
Pirot	40.678	78	38.785	76	-4,7
Smederevo	62.805	47	64.175	46	2,2
Vranje	55.052	54	55.138	56	0,2
Prokuplie	27.673	92	27.333	91	-1,2
<i>Τουρκία - το Ευρωπαϊκό τμήμα της χώρας ***</i>					
Istanbul	8.803.468 ΜΠ	1	13.483.052 ΜΠ	1	53,2
Tekirdak	107.191	22	147490	17	37,6
Edirne	119.298	21	144.531	19	21,2
Kirklareli	53.221	60	66.226	43	24,4

* Όπου δεν υπάρχουν στοιχεία για τη Μητροπολιτική Περιοχή, χρησιμοποιείται ο πληθυσμός του οικισμού ή του Δήμου ανάλογα με τη διαθεσιμότητα

** Για την ΠΓΔΜ και την κατάταξη του 2011 χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία της απογραφής του 2002.

*** Το 2001 της Τουρκίας αφορά στην απογραφή του 2000

Για το 2011 στα πρώτα δέκα αστικά κέντρα περιλαμβάνονται σε φθίνουσα σειρά: Κωνσταντινούπολη, Αθήνα, Βελιγράδι, Σόφια, Θεσσαλονίκη, Μπάρι, Τίρανα, Σκόπια, Φιλιππούπολη και Βάρνα. Η σειρά δεν έχει μεταβληθεί ουσιαστικά σε σχέση με την κατάταξη του 2001. Η τελευταία 20άδα των αστικών κέντρων περιλαμβάνει σχεδόν αποκλειστικά ελληνικές πόλεις και κάποιες αλβανικές. Η κατάσταση ανά χώρα διαγράφεται ως εξής:

- Στην Αλβανία σημειώθηκε επιδείνωση της σχετικής θέσης των αστικών κέντρων μεταξύ 2001 και 2011, απόρροια και της μείωσης του πληθυσμού τους, με εξαίρεση τα Τίρανα που διατήρησαν την 7^η θέση στην κατάταξη έχοντας σημειώσει αύξηση του πληθυσμού πάνω από 22%.
- Ίδια κατάσταση παρατηρείται και στη Βουλγαρία η οποία επίσης αποδίδεται εν μέρει στη μείωση του πληθυσμού των αστικών της κέντρων. Εξάιρεση αποτελεί η Σόφια η οποία διατήρησε την 4^η θέση στην κατάταξη σημειώνοντας αύξηση πληθυσμού πάνω από 10%.
- Για την ΠΓΔΜ, τα αστικά της κέντρα τοποθετούνται στις μεσαίες και κάτω θέσεις της κατάταξης. Η πρωτεύουσα Σκόπια καταλαμβάνει την 6^η θέση της κατάταξης.
- Στην Ελλάδα, τα αστικά κέντρα παρουσιάζουν μια μικτή εικόνα αυξομειώσεων της σχετικής τους θέσης σε αναλογία με την αυξομείωση του πληθυσμού τους. Γενικά τοποθετούνται σε όλη την κλίμακα κατάταξης με πύκνωση όμως στις μεσαίες και κάτω θέσεις. Αθήνα και Θεσσαλονίκη εντοπίζονται σταθερά στη 2^η και 5^η θέση αντίστοιχα. Την πρώτη 20άδα κλείνουν η Πάτρα, η Λάρισα και το Ηράκλειο.
- Χωρίς αξιόλογη μεταβολή στην κατάταξη σημειώνονται τα αστικά κέντρα της ιταλικής περιοχής (Puglia). Το Μπάρι βρίσκεται εντός πρώτης δεκάδας.
- Αυξομειώσεις στην κατάταξη παρουσιάζουν και τα αστικά κέντρα της σερβικής περιοχής ανάλογης αυτής του πληθυσμού. Γενικά, τοποθετούνται στις μεσαίες και πάνω θέσεις. Το Βελιγράδι συνιστά την 3^η μεγαλύτερη αστική περιοχή της ζώνης.
- Τέλος για την Τουρκία, παρατηρείται ενίσχυση της σχετικής θέσης των αστικών της κέντρων απόρροια και της σημαντικής αύξησης του πληθυσμού τους. Γενικά τοποθετούνται στις μεσαίες και πάνω θέσεις. Η Κωνσταντινούπολη συνιστά την πρώτη αστική συγκέντρωση στην κατάταξη έχοντας σημειώσει αύξηση του πληθυσμού πάνω από 50%.

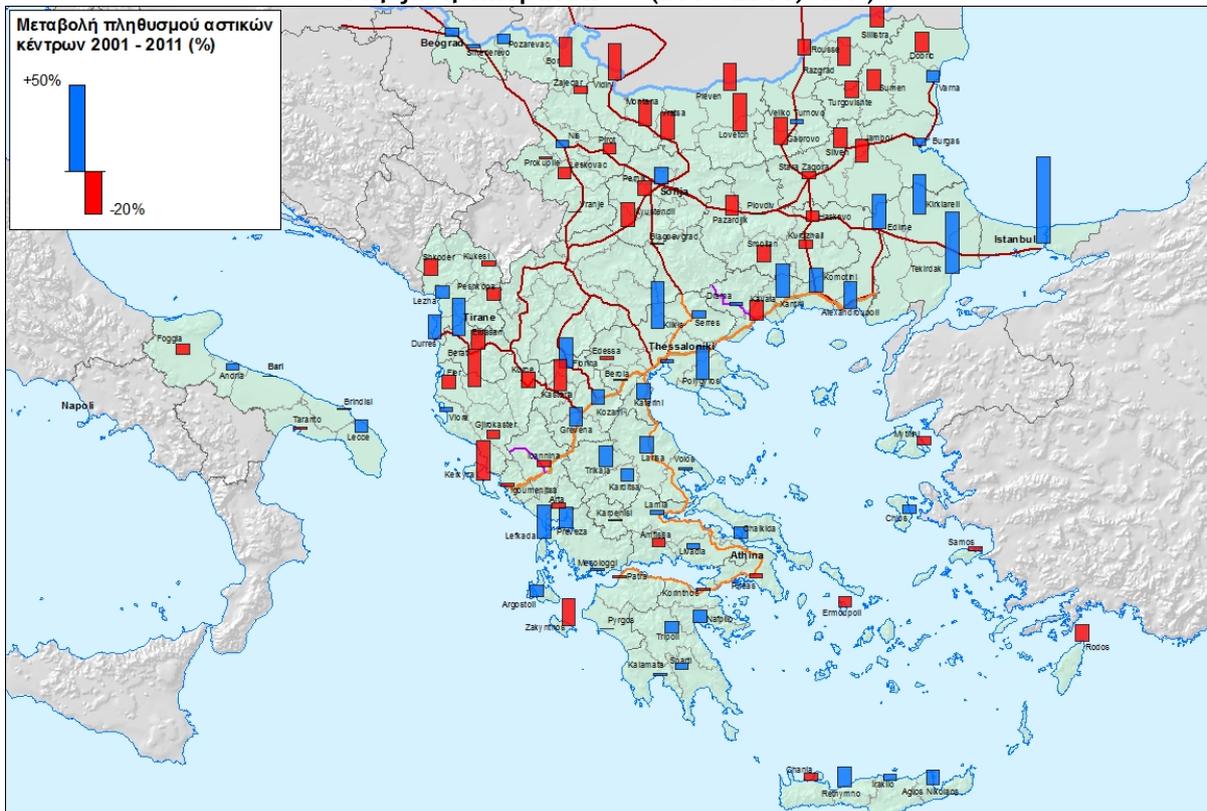
Ακολουθούν σχήματα που αποτυπώνουν το μέγεθος του πληθυσμού για το 2011 καθώς και της μεταβολής του για την περίοδο 2001 - 2011.

Σχήμα 1. Πληθυσμός* αστικών κέντρων στη ζώνη επιδράσεων V (2011, κατ.)

* Για την ΠΓΔΜ ο πληθυσμός του 2002

Σχήμα 2. Μεταβολή πληθυσμού αστικών κέντρων στη ζώνη επιδράσεων V (2001-2011, κατ.)

Υπολογισμός δείκτη στη ζώνη των συνοριακών περιοχών
**Πίνακας 2.
Δίκτυο οικισμών και πληθυσμιακή κατάταξη στη ζώνη των συνοριακών περιοχών**

NUTS II/III	Όνομασία	Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
<i>Συνοριακή γραμμή Αλβανίας - Ελλάδα</i>							
AL03	South Albania						
AL033	Gjirokaster	Gjirokaster	20.598	34	19836	35	-3,7
AL034	Korce	Korce	55.002	17	51152	19	-7,0
AL035	Vlore	Vlore	77.649	8	79513	5	2,4
EL13	Δυτική Μακεδονία						
EL132	Καστοριά	Kastoria	15.615	37	13387	38	-14,3
EL134	Φλώρινα	Florina	14.985	38	17686	37	18,0
EL21	Ήπειρος						
EL212	Θεσπρωτία	Igoumenitsa	9.262	40	9.145	40	-1,3
EL213	Ιωάννινα	Ioannina	67.384	13	65.574	13	-2,7
<i>Συνοριακή γραμμή Ελλάδας - ΠΓΔΜ</i>							
EL12	Κεντρική Μακεδονία						
EL123	Κιλκίς	Kilkis	17.744	36	22.914	34	29,1
EL124	Πέλλα	Edessa	18.493	35	18.229	36	-1,4
EL126	Σέρρες	Serres	55.996	15	58.287	15	4,1
EL13	Δυτική Μακεδονία						
EL134	Φλώρινα	Florina	14.985	38	17686	37	18,0
MK00	FYROM						
MK001	Vardarski	Veles	43.716	26	-	26	-
MK005	Pelagoniski	Bitola	80.550	6	-	3	-
MK004	Jugoistocen	Strumica	35.311	32	-	31	-
<i>Συνοριακή γραμμή Βουλγαρίας - Ελλάδα</i>							
BG41	Yugozapaden						
BG413	Blagoevgrad	Blagoevgrad	71.144	10	70.881	10	-0,4
BG42	Yuzhen tsentralen						
BG422	Haskovo	Haskovo	80.303	7	76.397	7	-4,9
BG424	Smolyan	Smolian	33.091	33	30.642	33	-7,4
BG425	Kardzhali	Kurdzhali	45.659	23	43.880	24	-3,9
EL11	Αν. Μακεδονία - Θράκη						
EL111	Έβρος	Alexandroupoli	49.724	20	57.812	16	16,3
EL112	Ξάνθη	Xanthi	46.457	22	56.122	17	20,8
EL113	Ροδόπη	Komotini	44.421	24	50.990	20	14,8
EL114	Δράμα	Drama	43.934	25	44.823	22	2,0
EL12	Κεντρική Μακεδονία						
EL126	Σέρρες	Serres	55.996	15	58.287	15	4,1
<i>Συνοριακή γραμμή Ελλάδας - Τουρκίας</i>							

NUTS II/III	Όνομασία	Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
EL11	Αν. Μακεδονία - Θράκη						
EL111	Έβρος	Alexandroupoli	49.724	20	57.812	16	16,3
TR21	Tekirdag - Edirne - Kirklareli						
TR212	Edirne	Edirne	119.298	2	144.531	2	21,2
<i>Συνοριακή γραμμή Αλβανίας - ΠΓΔΜ</i>							
AL01	North Albania						
AL011	Diber	Peshkopa	14.022	39	13.251	39	-5,5
AL02	Central Albania						
AL021	Elbasan	Elbasan	86.108	3	78.703	6	-8,6
AL03	South Albania						
AL034	Korce	Korce	55.002	17	51152	19	-7,0
MK00	FYROM						
MK003	Jugozapaden	Ohrid	42.033	28	-	28	-
MK005	Pelagoniski	Bitola	80.550	6	-	3	-
MK006	Poloski	Tetovo	72.915	9	-	9	-
<i>Συνοριακή γραμμή Βουλγαρίας - ΠΓΔΜ</i>							
BG41	Yugozapaden						
BG413	Blagoevgrad	Blagoevgrad	71.144	10	70.881	10	-0,4
BG415	Kyustendil	Kyustendil	49.919	19	44.532	23	-10,8
MK00	FYROM						
MK002	Istocen	Stip	43.652	27	-	27	-
MK004	Jugoistocen	Strumica	35.311	32	-	31	-
MK007	Severoistocen	Kumanovo	70.842	11	-	11	-
<i>Συνοριακή γραμμή Βουλγαρίας - Σερβίας</i>							
BG31	Severozapaden						
BG311	Vidin	Vidin	57.395	14	48.071	21	-16,2
BG312	Montana	Montana	49.176	21	43.781	25	-11,0
BG41	Yugozapaden						
BG412	Sofia	-	-	-	-	-	-
BG414	Pernik	Pernik	85.991	4	80.191	4	-6,7
BG415	Kyustendil	Kyustendil	49.919	19	44.532	23	-10,8
SR04	Juzne i Istocne Srbije						
SR041	Bor	Bor	39.387	31	34.160	32	-13,3
SR043	Zajecar	Zajecar	39.491	30	38.165	30	-3,4
SR044	Jablanica	Leskovac	68.826	12	65.289	14	-5,1
SR046	Pirot	Pirot	40.678	29	38.785	29	-4,7
SR048	Pcinja	Vranje	55.052	16	55.138	18	0,2
<i>Συνοριακή γραμμή Βουλγαρίας - Τουρκίας</i>							
BG34	Yugoiztochen						
BG341	Burgas	Burgas	192.390	1	200.271	1	4,1
BG343	Yambol	Jambol	82.649	5	74.132	8	-10,3

NUTS II/III	Όνομασία	Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
BG42	Yuzhen tsentralen						
BG422	Haskovo	Haskovo	80.303	7	76.397	7	-4,9
TR21	Tekirdag - Edirne - Kirklareli						
TR212	Edirne	Edirne	119.298	2	144.531	2	21,2
TR213	Kirklareli	Kirklareli	53.221	18	66.226	12	24,4
<i>Συνοριακή γραμμή ΠΓΔΜ - Σερβίας</i>							
MK00	FYROM						
MK007	Severoistocen	Kumanovo	70.842	11	-	11	-
SR04	Juzne i Istocne Srbije						
SR048	Pcinja	Vranje	55.052	16	55.138	18	0,2

* Για την ΠΓΔΜ και την κατάταξη του 2011 χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία της απογραφής του 2002.

** Το 2001 της Τουρκίας αφορά στην απογραφή του 2000

Γενικά στη ζώνη των συνόρων δεν περιλαμβάνεται καμία από τις σημαντικές αστικές συγκεντρώσεις που εντοπίζονται στο σύνολο της ζώνης επιδράσεων. Έτσι στην πρώτη πεντάδα (2011) περιλαμβάνονται κατά σειρά τα κέντρα: Burgas, Edirne (Αδριανούπολη), Bitola (Μοναστήρι), Pernik και Vlore. Είναι χαρακτηριστική η παρουσία πόλεων από όλες τις χώρες στις πρώτες θέσεις με εξαίρεση τις πόλεις της Ελλάδας και της Σερβίας που καταλαμβάνουν θέσεις από τη μέση και κάτω. Πολλά από τα κέντρα της συνοριακής ζώνης που τοποθετούνται ψηλά στην κατάταξη βρίσκονται πολύ κοντά στα ελληνικά σύνορα και άρα στο πλέγμα των εξυπηρετήσεων που δυνητικά μπορεί να προσφέρει το σύστημα της Εγνατίας. Ειδικότερα:

- Στη συνοριακή ζώνη Αλβανίας - Ελλάδας, το μεγαλύτερο αστικό κέντρο είναι ο Αυλώνας (Vlore) ακολουθούμενο από τα Ιωάννινα. Το μικρότερο είναι η Ηγουμενίτσα.
- Στη συνοριακή ζώνη Βουλγαρίας - Ελλάδας, τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα είναι το Haskovo και το Blagoevgrad ακολουθούμενα από κάποια ελληνικά (Αλεξανδρούπολη και Ξάνθη).
- Στη συνοριακή ζώνη Ελλάδας - Τουρκίας, η Αδριανούπολη (Edirne) αποτελεί το μεγαλύτερο αστικό κέντρο και το δεύτερο μεγαλύτερο στο σύνολο των συνοριακών περιοχών.
- Στη συνοριακή ζώνη Αλβανίας - ΠΓΔΜ τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα είναι το Μοναστήρι (Bitola) και το Elbasan.
- Στη συνοριακή ζώνη Βουλγαρίας - ΠΓΔΜ τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα είναι το Blagoevgrad και το Kumanovo.
- Στη συνοριακή ζώνη Βουλγαρίας - Σερβίας το μεγαλύτερο αστικό κέντρο είναι το Pernik της Βουλγαρίας που ταυτόχρονα συνιστά την τέταρτη μεγαλύτερη πόλη στο σύνολο των συνοριακών περιοχών.
- Στη συνοριακή ζώνη Βουλγαρίας - Τουρκίας τα μεγαλύτερα κέντρα είναι το Burgas και η Αδριανούπολη (Edirne). Στη συγκεκριμένη ζώνη εντοπίζονται 5 αστικά κέντρα εκ των οποίων τα 4 βρίσκονται στην πρώτη δεκάδα των κέντρων του συνόλου των συνοριακών περιοχών.

- Στη συνοριακή ζώνη ΠΓΔΜ - Σερβίας το μεγαλύτερο αστικό κέντρο είναι το Κουμανοβο (ΠΓΔΜ) που κατέχει την 11κατη θέση στο σύνολο των κέντρων των συνοριακών περιοχών.

Συνθετικά, από άποψη αριθμού αστικών κέντρων, οι πλέον πολυπληθείς ζώνες είναι αυτές μεταξύ Ελλάδας - Βουλγαρίας και Βουλγαρίας - Σερβίας. Επίσης, από άποψη πληθυσμού - κατάταξης αστικών κέντρων, η πλέον δυναμική ζώνη είναι αυτή μεταξύ Βουλγαρίας - Τουρκίας.

Υπολογισμός δείκτη στη ζώνη των διαδρόμων

Πίνακας 3.
Δίκτυο οικισμών και πληθυσμιακή κατάταξη* στη ζώνη των διαδρόμων

NUTS II/III	Ονομασία	Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
Διάδρομος IV							
BG31	Severozapaden						
BG311	Vidin	Vidin	57.395	39	48.071	49	-16,2
BG312	Montana	Montana	49.176	49	43.781	53	-11,0
BG313	Vratsa	Vratsa	68.975	32	60.692	38	-12,0
BG41	Yugozapaden						
BG411	Sofia Stolitsa (capital)	Sofija	1.091.772 1.170.842ΜΠ	4	1.202.761 1.291.591ΜΠ	4	10,3
BG412	Sofia	-	-	-	-	-	-
BG413	Blagoevgrad	Blagoevgrad	71.144	30	70.881	30	-0,4
BG414	Pernik	Pernik	85.991	24	80.191	25	-6,7
BG415	Kyustendil	Kyustendil	49.919	47	44.532	50	-10,8
BG42	Yuzhen tsentralen						
BG421	Plovdiv	Plovdiv	338.224	8	338.153	9	0,0
BG422	Haskovo	Haskovo	80.303	27	76.397	27	-4,9
BG423	Pazardzhik	Pazardjik	78.855	28	71.979	29	-8,7
BG425	Kardzhali	Kurdzhali	45.659	51	43.880	52	-3,9
EL12	Κεντρική Μακεδονία						
EL122	Θεσσαλονίκη	Thessaloniki	385.406 1.013.292 ΜΠ	5	315.196 1.035.240 ΜΠ	5	-18,2 2,2
EL126	Σέρρες	Serres	55.996	40	58.287	40	4,1
TR10	Istanbul						
TR100	Istanbul	Istanbul	8.803.468ΜΠ	1	13.483.052ΜΠ	1	53,2
TR21	Tekirdag - Edirne - Kirklareli						
TR211	Tekirdag	Tekirdag	107.191	19	147.490	15	37,6
TR212	Edirne	Edirne	119.298	18	144.531	17	21,2
TR213	Kirklareli	Kirklareli	53.221	44	66.226	33	24,4
Διάδρομος VII							
BG31	Severozapaden						
BG311	Vidin	Vidin	57.395	39	48.071	49	-16,2
BG312	Montana	Montana	49.176	49	43.781	53	-11,0
BG313	Vratsa	Vratsa	68.975	32	60.692	38	-12,0
BG314	Pleven	Pleven	121.880	17	106.954	20	-12,2
BG32	Severen tsentralen						

NUTS II/III	Όνομασία	Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
BG321	Veliko Tarnovo	Veliko Turnovo	66.897	36	68.783	32	2,8
BG323	Ruse	Rousse	161.453	14	149.642	14	-7,3
BG325	Silistra	Silistra	41.952	56	35.607	59	-15,1
SR01	Beogradski						
SR011	Beograd	Beograd	1.119.523	3	1.166.763	3	4,2
			1.576.124 ΜΠ		1.659.440 ΜΠ		5,3
SR04	Juzne i Istocne Srbije						
SR041	Bor	Bor	39.387	59	34.160	61	-13,3
SR042	Branicevo	Pozarevac	41.736	57	44.183	51	5,9
SR047	Podunav	Smederevo	62.805	37	64.175	36	2,2
<i>Διάδρομος VIII</i>							
AL01	North Albania						
AL012	Durres	Durres	98.821	21	113.249	19	14,6
AL02	Central Albania						
AL021	Elbasan	Elbasan	86.108	23	78.703	26	-8,6
AL022	Tirane	Tirane	341.350	7	418.495	7	22,6
					763.634 ΜΠ		
AL03	South Albania						
AL034	Korce	Korce	55.002	42	51.152	47	-7,0
BG33	Severoiztocen						
BG331	Varna	Varna	312.889	10	334.870	10	7,0
BG34	Yugoiztochen						
BG341	Burgas	Burgas	192.390	11	200.271	11	4,1
BG342	Sliven	Sliven	100.366	20	91.620	21	-8,7
BG344	Stara Zagora	Stara Zagora	143.420	15	138.272	18	-3,6
BG41	Yugozapaden						
BG411	Sofia Stolitsa (capital)	Sofija	1.091.772	4	1.202.761	4	10,3
			1.170.842 ΜΠ		1.291.591 ΜΠ		
BG412	Sofia	-	-	-	-	-	-
BG414	Pernik	Pernik	85.991	24	80.191	25	-6,7
BG415	Kyustendil	Kyustendil	49.919	47	44.532	50	-10,8
BG42	Yuzhen tsentralen						
BG421	Plovdiv	Plovdiv	338.224	8	338.153	9	0,0
BG423	Pazardzhik	Pazardjik	78.855	28	71.979	29	-8,7
ITF4	Puglia						
ITF44	Brindisi	Brindisi	89.081	22	88.662	22	-0,5
ITF47	Bari	Bari	316.532	9	316.483	6	0,0
					1.000.000 ΜΠ		
<i>Διάδρομος IX</i>							
BG32	Severen tsentralen						
BG321	Veliko Tarnovo	Veliko Turnovo	66.897	36	68.783	32	2,8
BG322	Gabrovo	Gabrovo	67.065	35	58.950	39	-12,1
BG323	Ruse	Rousse	161.453	14	149.642	14	-7,3
BG34	Yugoiztochen						
BG344	Stara Zagora	Stara Zagora	143.420	15	138.272	18	-3,6
BG42	Yuzhen tsentralen						
BG422	Haskovo	Haskovo	80.303	27	76.397	27	-4,9

NUTS II/III	Όνομασία	Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
BG425	Kardzhali	Kurdzhali	45.659	51	43.880	52	-3,9
EL11	Αν. Μακεδονία - Θράκη						
EL111	Έβρος	Alexandroupoli	49.724	48	57.812	41	16,3
EL113	Ροδόπη	Komotini	44.421	52	50.990	48	14,8
<i>Διάδρομος Χ</i>							
BG41	Yugozapaden						
BG411	Sofia Stolitsa (capital)	Sofija	1.091.772	4	1.202.761	4	10,3
			1.170.842 ΜΠ		1.291.591 ΜΠ		
BG412	Sofia	-	-	-	-	-	-
EL12	Κεντρική Μακεδονία						
EL122	Θεσσαλονίκη	Thessaloniki	385.406	5	315.196	5	-18,2
			1.013.292 ΜΠ		1.035.240 ΜΠ		2,2
EL123	Κιλκίς	Kilkis	17.744	64	22.914	63	29,1
EL13	Δυτική Μακεδονία						
EL133	Κοζάνη	Kozani	37.893	60	41.066	57	8,4
EL134	Φλώρινα	Florina	14.985	66	17.686	65	18,0
MK00	FYROM						
MK001	Vardarski	Veles	43.716	53	-	54	-
MK004	Jugoistocen	Strumica	35.311	61	-	60	-
MK005	Pelagoniski	Bitola	80.550	26	-	24	-
MK007	Severoistocen	Kumanovo	70.842	31	-	31	-
MK008	Skopski	Skopje	467.257	6	-	8	-
			506.926 ΜΠ				
SR01	Beogradski						
SR011	Beograd	Beograd	1.119.523	3	1.166.763	3	4,2
			1.576.124 ΜΠ		1.659.440 ΜΠ		5,3
SR04	Juzne i Istocne Srbije						
SR044	Jablanica	Leskovac	68.826	33	65.289	35	-5,1
SR045	Nisava	Nis	175.631	12	183.164	12	4,3
SR046	Pirot	Pirot	40.678	58	38.785	58	-4,7
SR047	Podunav	Smederevo	62.805	37	64.175	36	2,2
SR048	Pcinja	Vranje	55.052	41	55.138	44	0,2
<i>Εγνατία</i>							
EL11	Αν. Μακεδονία - Θράκη						
EL111	Έβρος	Alexandroupoli	49.724	48	57.812	41	16,3
EL112	Ξάνθη	Xanthi	46.457	50	56.122	42	20,8
EL113	Ροδόπη	Komotini	44.421	52	50.990	48	14,8
EL115	Καβάλα	Kavala	59.222	38	54.027	45	-8,8
EL12	Κεντρική Μακεδονία						
EL121	Ημαθία	Beroia	43.394	54	43.158	55	-0,5
EL122	Θεσσαλονίκη	Thessaloniki	385.406	5	315.196	5	-18,2
			1.013.292 ΜΠ		1.035.240 ΜΠ		2,2
EL126	Σέρρες	Serres	55.996	40	58.287	40	4,1
EL13	Δυτική Μακεδονία						
EL131	Γρεβενά	Grevena	11.788	67	13.137	67	11,4
EL132	Καστοριά	Kastoria	15.615	65	13.387	66	-14,3
EL133	Κοζάνη	Kozani	37.893	60	41.066	57	8,4

NUTS II/III	Όνομασία	Αστικό κέντρο	Πληθυσμός 2001	Κατάταξη 2001	Πληθυσμός 2011	Κατάταξη 2011	Μεταβολή (%)
EL14	Θεσσαλία						
EL144	Τρίκαλα	Trikala	54.605	43	61.653	37	12,9
EL21	Ήπειρος						
EL212	Θεσπρωτία	Igoumenitsa	9.262	68	9.145	68	-1,3
EL213	Ιωάννινα	Ioannina	67.384	34	65.574	34	-2,7
ΠΑΘΕ							
EL12	Κεντρική Μακεδονία						
EL122	Θεσσαλονίκη	Thessaloniki	385.406	5	315.196	5	-18,2
			1.013.292 ΜΠ		1.035.240 ΜΠ		2,2
EL123	Κιλκίς	Kilkis	17.744	64	22.914	63	29,1
EL125	Πιερία	Katerini	51.332	45	55.997	43	9,1
EL14	Θεσσαλία						
EL142	Λάρισα	Larisa	131.095	16	144.651	16	10,3
EL143	Μαγνησία	Volos	85.001	25	86.046	23	1,2
EL23	Δυτική Ελλάδα						
EL232	Αχαΐα	Patra	168.530	13	167.446	13	-0,6
EL25	Πελοπόννησος						
EL253	Κορινθία	Korinthos	30.434	62	30.176	62	-0,8
EL24	Στερεά Ελλάδα						
EL241	Βοιωτία	Livadia	20.694	63	21.379	64	3,3
EL244	Φθιώτιδα	Lamia	50.551	46	52.006	46	2,9
EL30	Αττική						
EL300	Αττική	Athina	789.166	2	664.046	2	-15,9
			3.891.041 ΜΠ		3.827.624 ΜΠ		-1,6

* Όπου δεν υπάρχουν στοιχεία για τη Μητροπολιτική Περιοχή, χρησιμοποιείται ο πληθυσμός του οικισμού ή του Δήμου ανάλογα με τη διαθεσιμότητα. Για την ΠΓΔΜ και την κατάταξη του 2011 χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία της απογραφής του 2002. Το 2001 της Τουρκίας αφορά στην απογραφή του 2000

Καθώς τα διευρωπαϊκά δίκτυα (TEN, TINA) διέρχονται από περιοχές όπου ήδη εντοπίζονται οι σημαντικότερες αστικές συγκεντρώσεις της περιοχής, τα συμπεράσματα που διαμορφώνονται ταυτίζονται εν πολλοίς με τις παρατηρήσεις ως προς το σύνολο της διασυνοριακής ζώνης. Ωστόσο και ανά διάδρομο μπορούν να εξαχθούν κάποιες ειδικότερες παρατηρήσεις:

- Ο διάδρομος IV διέρχεται από τμήματα των χωρών Βουλγαρία, Ελλάδα και Τουρκία και περιλαμβάνει 4 αστικά κέντρα τα οποία από πληθυσμιακή άποψη κατατάσσονται στα 10 πρώτα στο σύνολο των κέντρων της ζώνης των διαδρόμων.
- Ο διάδρομος VII (Δούναβης) διέρχεται από τμήματα των χωρών Βουλγαρίας και Σερβίας και περιλαμβάνει ένα μόνο αστικό κέντρο, το Βελιγράδι, που βρίσκεται εντός της πρώτης δεκάδας του συνόλου των κέντρων της ζώνης των διαδρόμων.
- Ο διάδρομος VIII διέρχεται από τμήματα των χωρών Αλβανία και Βουλγαρία ενώ η προέκτασή του περιλαμβάνει και την περιοχή της Puglia στην Ιταλία. Περιλαμβάνει 4 αστικά κέντρα που βρίσκονται εντός πρώτης δεκάδας του συνόλου των κέντρων της ζώνης των διαδρόμων.
- Ο διάδρομος IX διέρχεται από τμήματα των χωρών Βουλγαρία και Ελλάδα χωρίς να περιλαμβάνει κάποιο σημαντικό αστικό κέντρο βάσει κατάταξης.

- Ο διάδρομος Χ διέρχεται από τμήματα των χωρών Βουλγαρία, Ελλάδα, Σερβία και ΠΓΔΜ, είναι από τους πιο εκτεταμένους και περιλαμβάνει 4 αστικά κέντρα εντός πρώτης δεκάδας του συνόλου των κέντρων της ζώνης των διαδρόμων. Νότια προέκτασή του είναι ο διάδρομος ΠΑΘΕ ο οποίος ενοποιεί κάθετα τον ελλαδικό χώρο και περιλαμβάνει την Αθήνα η οποία κατατάσσεται δεύτερη στο σύνολο των κέντρων της ζώνης των διαδρόμων. Ο διάδρομος Χ τέμνει επίσης το διάδρομο της Εγνατίας στο ύψος της Θεσσαλονίκης. Ο εν λόγω διάδρομος είναι πλήρως λειτουργικός ενώνοντας Ιταλία και Τουρκία διαμέσω της Ελλάδας.

Μεθοδολογία και συστηματοποίηση

- Ιεράρχηση - κατάταξη αστικών κέντρων κατά φθίνουσα σειρά: Πρώτο στην κατάταξη είναι το αστικό κέντρο με το μεγαλύτερο πληθυσμό και τελευταίο αυτό με το μικρότερο πληθυσμό.
- Μεταβολή πληθυσμού (%)
- Λαμβάνονται όλα τα αστικά κέντρα που αποτελούν έδρες των NUTS3. Στην περίπτωση της ΠΓΔΜ, η μεγαλύτερη πόλη ανά NUTS3.
- Πληθυσμός αστικού κέντρου λαμβάνεται αυτός της "κεντρική πόλης", δηλαδή του ομώνυμου οικισμού ή ο πληθυσμός του Δήμου ανάλογα με τη διαθεσιμότητα. Για τις πρωτεύουσες και τις σημαντικές αστικές συγκεντρώσεις, ως πληθυσμός αστικού κέντρου λαμβάνεται αυτός της μητροπολιτικής περιοχής (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Τίρανα, Σκόπια, Μπάρι, Βελιγράδι, Σόφια, Κωνσταντινούπολη).
- Στοιχεία πληθυσμού προέρχονται από τις στατιστικές υπηρεσίες των χωρών.
- Ο δείκτης υπολογίζεται για τα έτη 2001 και 2011.
- Ο δείκτης υπολογίζεται για: α) τη ζώνη επιδράσεων V, β) τη ζώνη συνοριακών περιοχών και γ) τη ζώνη των διαδρόμων.
- Για την ΠΓΔΜ ο δείκτης του 2011 υπολογίζεται με τον πληθυσμό του 2002.

Πηγές

- Αλβανία: Απογραφή πληθυσμού 2011 - στοιχεία ανά Δήμο και ίδια επεξεργασία για το 2001 στο <http://instatgis.gov.al/#!/prefectures/population/prefpop1>. Η μητροπολιτική περιοχή των Τιράνων από Wikipedia.
- Βουλγαρία: National Statistical Institute of Bulgaria, 2011 population census, Final στο www.nsi.bg.
- Ελλάδα: Μόνιμος πληθυσμός ΦΕΚ 698/Β/20.3.2014, ΕΣΥΕ (2009), Απογραφή πληθυσμού - κατοικιών 2001, τόμος Ι - μόνιμος πληθυσμός. Στοιχεία ανά οικισμό. Οι Μητροπολιτικές περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης ως Ευρύτερες Περιοχές από τα Ρυθμιστικά Σχέδια και πηγή το δείκτη SET11.
- Ιταλία: Πληθυσμός την 1η Ιανουαρίου ανά Δήμο στο <http://dati.istat.it/?lang=en>. Η μητροπολιτική περιοχή του Bari από Wikipedia.

- ΠΓΔΜ: State Statistical Office of FYROM (2002), Census of population, households and dwellings 2002, Book XI - total population according to sex and age, final & State Statistical Office of FYROM (2005), Census of population, households and dwellings 2002, Book XIII - total population, households and dwellings according to the territorial organization, final - στοιχεία ανά οικισμό στο www.stat.gov.mk
- Σερβία: Statistical Office of the Republic of Serbia (2014), Comparative overview of the number of population 1948 - 2011, Data by settlements στο www.stat.gov.rs. Το Βελιγράδι ως Μητροπολιτική περιοχή.
- Τουρκία: Address based population registration system στο www.turkstat.gov.tr. Στοιχεία ανά οικισμό. Η Κωνσταντινούπολη ως Μητροπολιτικός Δήμος.

Τα παραπάνω αποτελούν μέρος των παραδοτέων στο πλαίσιο της σύμβασης (Κωδικός αναφοράς 5265): ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ: ΔΙΑΤΡΟΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΙΚΗ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ, που εκπονήθηκε το 2014-2015, για το Παρατηρητήριο της Εγνατίας Οδού, ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΤΣΑΚΙΡΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ, Αρχ. Μηχ/κος - Χωροτάκτης - Πολεοδόμος

ΜΩΥΣΙΑΔΗ ΘΕΟΔΟΥΛΗ, Μηχ/κος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περ/κης Ανάπτυξης, MSc

ΒΕΡΑΝΗ ΕΛΕΝΗ, Μηχ/κος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περ/κης Ανάπτυξης, MSc

Δρ. ΓΑΒΑΝΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Πολιτικός Μηχ/κος

ΗΛΙΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ, Μηχ/κος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περ/κης Ανάπτυξης, MSc

Καθ. ΚΑΥΚΑΛΑΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ

Δρ. ΜΟΥΤΣΙΑΚΗΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ, Περιβαλλοντολόγος

Καθ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Καθ. ΠΙΤΣΙΑΒΑ ΛΑΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

Δρ. ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, Μηχ/κος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περ/κης Ανάπτυξης, MSc

Τα πλήρη τεύχη των εκθέσεων και λοιπών παραδοτέων της Μελέτης διατίθενται από τον ιστότοπο του Παρατηρητηρίου της Εγνατίας Οδού:

http://observatory.egnatia.gr/06_extras/6_4_reports.htm

Τα περιεχόμενα και οι τυχόν απόψεις που φιλοξενούνται στις εκθέσεις, στα κείμενα εργασίας και στους χάρτες του Παρατηρητηρίου δεν αντανakλούν απαραίτητα τη σύμφωνη γνώμη της εταιρείας ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για μη εμπορικούς σκοπούς με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρεται η πηγή (Παρατηρητήριο - ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.).